

NY MESTERLÆRE

**Informationsark om Ny
mesterlære på social- og
sundhedsuddannelserne**

2023

**Fællesudvalget for Erhvervsrettede
Velfærdsuddannelser**

Ny mesterlære som alternativ adgangsvej til en social- og sundhedsuddannelse

Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU) har fokus på rekruttering og fastholdelse og er derfor optaget af at synliggøre de mange muligheder, der er for at tage en uddannelse som social- og sundhedsassistent eller som social- og sundhedshjælper.

Ny mesterlære er en uddannelsesvej med en mere praksisnær uddannelsestilrettelæggelse end den ordinære. Ny mesterlære giver mulighed for at gennemføre grundforløb 2 på en arbejdsplads, og ordningen kan anvendes af både social- og sundhedshjælperelever og social- og sundhedsassistentelever.

FEVU anbefaler anvendelse af Ny mesterlære, når ordningen passer til elevens individuelle behov, og anbefaler, at elever, arbejdspladser og skoler er opsøgende i forhold til, om denne ordning er relevant for bestemte elever. Ny mesterlæreordningen kan dermed fungere som et supplerende rekrutterings- og fastholdelsesværktøj til ordinære forløb.

I dette informationsark præsenteres Ny mesterlæreordningen med udgangspunkt i en kortlægning foretaget af SEVU om erfaringerne med ordningen på social- og sundhedsområdet. Ny mesterlære er en af mange adgangsveje til en social- og sundhedsuddannelse, og på FEVU's hjemmeside findes en samlet oversigt over alle adgangsvejene til en social- og sundhedsuddannelse¹.

Ny mesterlære kan anvendes, hvor det vurderes, at denne adgangsvej vil styrke elevens motivation for at søge uddannelsen og øge elevens mulighed for at gennemføre uddannelsen. I Ny mesterlæreordningen er det muligt at tilrettelægge et længere uddannelsesforløb på grundforløb 2 end 20 uger for elever med behov for supplerende undervisningsbehov.

Et Ny mesterlæreforløb kræver en anden form for samarbejde mellem skole og oplæringsvirksomhed end et ordinært forløb, og der vil være nye rutiner, som skal aftales, for at eleven får et optimalt uddannelsesforløb.

¹ <https://www.sevu.dk/inspiration/adgangsveje-til-sosu>

Kort og godt om Ny mesterlære

Ny mesterlære er den mest praksisrettede adgangsvej til en social- og sundhedsuddannelse². I Ny mesterlære kan eleven gennemføre grundforløb 2 i sin uddannelse via praktisk oplæring i virksomheden, eventuelt med supplerende skoleundervisning. Eleven får overenskomstmæssig løn fra virksomheden, og virksomheden modtager refusion og tilskud efter reglerne om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB).

Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser³ beskriver regler og rammer for gennemførelse af grundforløb 2 som et Ny mesterlæreforløb. Her fremgår det, at grundforløb 2 helt eller delvist kan erstattes af grundlæggende praktisk oplæring i en virksomhed på grundlag af en uddannelsesaftale (Ny mesterlære).

Når der er tale om elever i Ny mesterlære, skal skolen vejlede parterne om uddannelsesforløbet og medvirke til udarbejdelse af en uddannelsesplan, så vidt muligt inden uddannelsesaftalen indgås. Uddannelsesplanen skal⁴ indeholde en række specifikationer af:

- Den grundlæggende praktiske oplærings begyndelses- og afslutningstidspunkt
- Hvilket hovedforløb og eventuelt speciale, den praktiske oplæring skal give adgang til, og hvilke erhvervsfaglige, almene og personlige kompetencer, eleven og lærlingen skal opnå inden påbegyndelse af undervisningen i hovedforløbet
- Eventuel skoleundervisning, som eleven skal gennemføre som supplement til den praktiske oplæring (som skolen er forpligtet til løbende at tage stilling til under uddannelsesforløbet i praktisk oplæring)
- Plan for kontakt mellem skole og oplæringsvirksomhed, den løbende bedømmelse af eleven og skolens rolle i bedømmelsen
- Tidspunkt, lokalitet og fremgangsmåde for den afsluttende kompetencevurdering af eleven
- Eventuel undervisning fra det tilsvarende grundforløb, der flyttes til hovedforløbet

² Denne og øvrige adgangsveje er beskrevet i publikationen: [Uddannelsesaftaler for erhvervsuddannelser | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#), hvor forskelle mellem de forskellige adgangsveje fremgår i oversigtsform. Bemærk at publikationen er fra 2018, og at gældende "Bekendtgørelse for erhvervsuddannelser", og uddannelsesbekendtgørelse for den konkrete uddannelse beskriver aktuelle regler og rammer.

³ BEK nr. 2499 af 13/12/2021

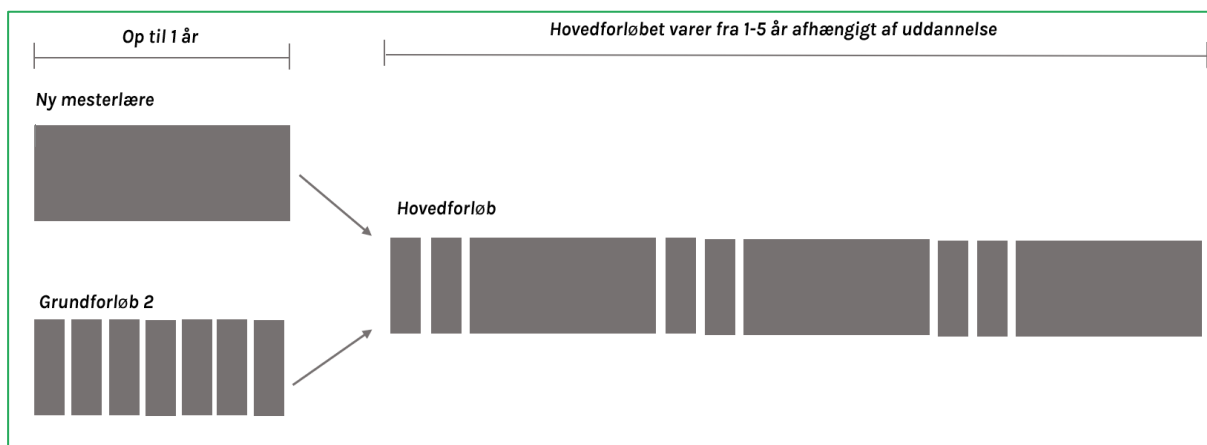
⁴ jf. BEK nr. 2499 af 13/12/2021, §65, stk. 4 – 7 samt BEK nr. 2499 af 13/12/2021, §71, stk. 3.

- For euv-elever angiver skolen i den personlige uddannelsesplan, hvilke teoretiske og praktiske kompetencer skolen har anerkendt, de oplysninger, der er nødvendige for uddannelsesforløbet, og det uddannelsesforløb, eleven skal gennemføre

Skolen er jf. § 66 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser forpligtet til – som ved elever på ordinære forløb – at stille kontaktlærere, mentor og anden støtte og vejledning til rådighed for elever, der har behovet. Dette bør aftales nærmere mellem de relevante aktører ved opstart af uddannelsesforløbet med udgangspunkt i de konkrete behov.

Eleven opnår de samme slutkompetencemål for uddannelsen og de samme erhvervsfaglige kompetencer som ved en ordinær erhvervsuddannelse. Men elever i Ny mesterlære lærer målene for uddannelsen på en anden måde. Uddannelseslængden er den samme og afviger kun med den individuelle fleksibilitet, der er indbygget i alle erhvervsuddannelser. Denne fleksibilitet giver bl.a. muligheden for supplerende skoleundervisning. Derfor kan et Ny mesterlæreforløb have en varighed fra 20 uger op til 40 undervisningsuger, svarende til op til et år.

FIGUR 1: SAMMENLIGNING AF NY MESTERLÆRE OG ORDINÆRT UDDANNELSESFORLØB

Note: De smalle blokke symboliserer skoleundervisning, mens de brede symboliserer praktisk oplæring.

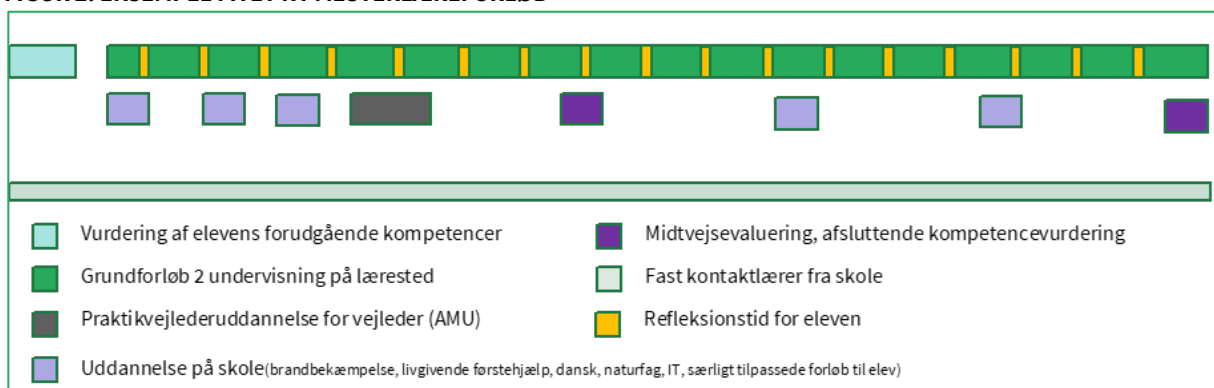
Den praktiske oplæring afsluttes med en samlet kompetencevurdering, hvori der indgår en praktisk opgave, som oftest stilles af virksomheden og skolen i fællesskab. Løsningen af opgaven foregår typisk i virksomheden og tager afsæt i det, eleven har arbejdet med i perioden. Den samlede vurdering af elevens kompetencer skal afgøre, om eleven har opnået de nødvendige kompetencer for at kunne fortsætte i hovedforløbet. I nogle tilfælde vil der i kompetencevurderingen af den enkelte elev også indgå en konstatering af behov for supplerende undervisning, som eventuelt skal overføres til

hovedforløbet fra det tilsvarende grundforløb 2⁵. Elevens kompetencer vurderes godkendt/ikke godkendt af virksomheden og skolen i fællesskab. Eleven får bevis for det gennemførte Ny mesterlæreforløb, som træder i stedet for grundforløbsbeviset (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021)⁶.

Elever i Ny mesterlære kan således optages til skoleundervisning i hovedforløbet uden at have opfyldt alle overgangskrav forinden. Meningen – som også genfindes i ordinære aftaler – er, at eleven om nødvendigt kan få forlænget 1. skoleperiode i hovedforløbet, men det er også muligt – undtagelsesvis – at indkalde eleven til et særligt skoleophold mellem afslutningen af grundlæggende praktisk oplæring og begyndelsen af 1. skoleperiode i hovedforløbet, så alle overgangskrav kan blive opfyldt. Overgangskravene er beskrevet i den enkelte uddannelsesbekendtgørelse (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021)⁷.

Figur 2 illustrerer, hvordan et forløb i Ny mesterlære kan se ud i et samlet forløb, der indeholder en indledende individuel vurdering af elevens forudgående kompetencer, løbende opfølgning på elevens progression i uddannelsesmålene samt indlagt refleksionstid, midtvejsevaluering og afsluttende vurdering ved afslutning af grundforløb 2.

FIGUR 2: EKSEMPEL PÅ ET NY MESTERLÆREFORLØB

Note: Illustrationen viser princippet i et Ny mesterlæreforløb, hvor antal uger og moduler kan skaleres.

⁵ Jf. BEK nr. 2499 af 13/12/2021, § 73, stk. 5 og § 74, stk. 5.

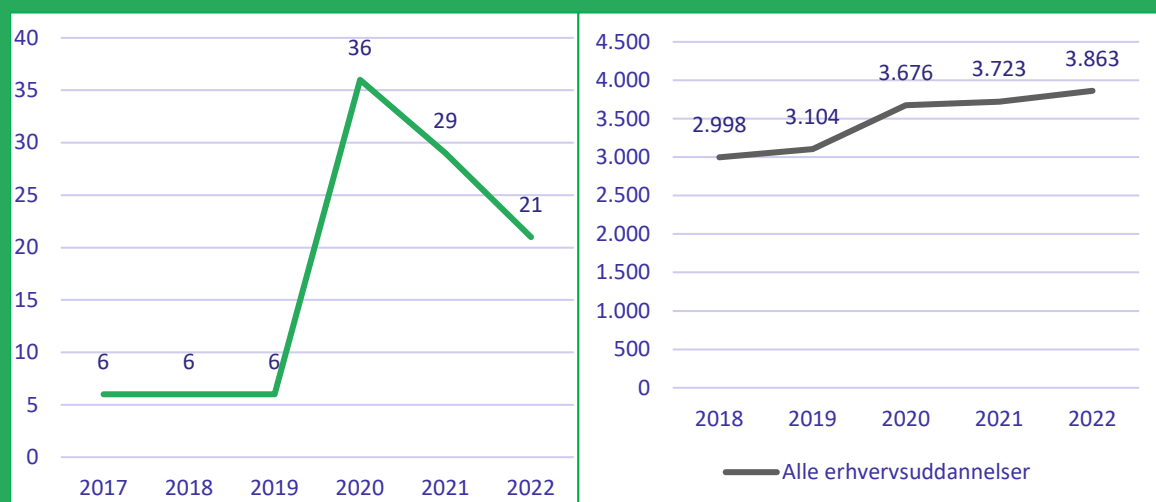
⁶ Børne og Undervisningsministeriet: Om ny mesterlære. 2021. <https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/uddannelser/eud/andre-veje-til-en-erhvervsuddannelse/ny-mesterlaere/om-ny-mesterlaere>

⁷ Børne og Undervisningsministeriet: Om ny mesterlære. 2021. <https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/uddannelser/eud/andre-veje-til-en-erhvervsuddannelse/ny-mesterlaere/om-ny-mesterlaere>.

FAKTA: Omfang og udbredelse af Ny mesterlære

Formålet med indførelsen af Ny mesterlære i erhvervsuddannelsessystemet har været at tiltrække og fastholde flere elever, som vil have gavn af en mere praksisrettet uddannelse frem for skoleadgangsvejen. Ny mesterlæreordningen har på andre erhvervsområder, f.eks. på uddannelsen som bager, haft stor popularitet målt ift. tiltrækningen af elever (Holm 2009). Ny mesterlæreordningen er mindre udbredt på social- og sundhedsområdet sammenlignet med øvrige erhvervsuddannelser. Dette kan ses i figur 3, hvor udviklingen i tilgangen af Ny mesterlæreelever på social- og sundhedshjælperuddannelsen er afbildet og sammenlignet med antallet af Ny mesterlæreaftaler for alle erhvervsuddannelser. Der er ikke registreret gennemførte aftaler som Ny mesterlære med social- og sundhedsassistentelever eller pædagogisk assistentelever.

FIGUR 3: UDVIKLINGEN I TILGANGEN AF NY MESTERLÆREELEVER PÅ SOCIAL- OG SUNDHEDSHJÆLPERUDDANNELSEN SAMMENLIGNET MED ANTALLET AF AFTALER INDGÅET PÅ ALLE ERHVERVSUDDANNELSER, 2017-2022

Kilde: Undervisningsministeriets datavarehus. Tal for 2022 omfatter alle fire kvartaler. Datatræk er foretaget d. 13. marts 2023.

⁸ Holm, Ann Berit: "Ny mesterlære" - spil spillet hvis du vil være bager". Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, 2009.